

Loovtöö koostamise ja esitlemise kord

1. Üldsätted

Alates 01. septembrist 2013.a. on loovtöö sooritamine põhikooli lõpetamise tingimuseks.

Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus 9. klassi õppija rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud.

Loovtööde korraldamine toimub käesoleva korra“ järgi.

Õppejuht kinnitab loovtööde juhendajad ja hindamiskomisjoni.

Uurimis- ja projektitööd säilitatakse kooli sisevõrgus kolm aastat ning kooli toodud praktilised tööd tagastatakse õppijale peale põhikooli lõpetamist.

Komisjoni ettepanekul ja juhtkonna otsusel on väga kõrgel tasemel koostatud ning koolile vajalikul tööil pikem säilitamise tähtaeg. Uurimis- ja projektitööde hävitamine toimub vastavalt dokumentide hävitamise korrale.

2. Loovtöö eesmärgid

Loovtöö eesmärgiks on toetada põhikooli lõpetaja üldpädevuste kujunemist:

- pakkuda õppijale võimetekohast ning huvidest lähtuvalt eneseteostuse võimalust;
- toetada õppija loomingulise algatusvõime kujunemist;
- tekitada huvi, saada teadmisi ja süveneda teatud teemasse;
- toetada õppeainetevahelist lõimingut ning seeläbi tekitada terviklikku maailmapilti, arendada õppija eneserefleksiooni ja kriitilist mõtlemist;
- toetada õppija mõistmis- ja tõlgendamisoskuse arengut;
- toetada õppija analüüsi- ja argumenteerimisoskuse arengut;
- arendada õppija eneseväljendus- ja esinemisoskust.

3. Loovtöö teostus

Loovtöö võib olla uurimus, projekt või praktiline töö (näiteks kunstitöö või muu taoline töö).

3.1. Loovtöö praktilise tööna

Loovtöö võib olla nii praktiline töö kui ka vaimse idee kandja. Loovtöö muusikateose või kunstitööna kätkeb endas uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav.

Juhul, kui loovtöös kasutatakse fragmente teiste autorite loomingust, tuleb autorikaitse seadusest lähtudes viidata kasutatud teose autorile.

Loovtöö muusikateosena võib olla õppija omalooming, aga ka muusikateose esitamine.

Kunstitöö teostamise tehnikaks võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, videofilm, animatsioon jne.

3.2. Loovtöö uurimistööna

Uurimistöö on kirjalik tekst, kus õppija keskendub mingile uurimisprobleemile. Töö kirjutamine annab õppijale esimese iseseisva uurimistöö kogemuse ning võimaluse tegeleda huvipakkuvate teemade ja probleemidega kas individuaalselt või koostöös kaasõppijaga. Uurimistöö eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida teema olulistele küsimustele vastuseid. Samuti aitab uurimistöö kaasa oskusele oma mõtteid edasi anda loogiliselt nii kõnes kui kirjas.

Uurimistöö peaks olema analüüsiva iseloomuga, olulisel kohal on töö autori järeldused, tõlgendused ja üldistused.

3.3. Loovtöö projektina

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö (ülesanne) vm ettevõtmine. Projekt loob võimaluse valitud teemadel viia ellu oma ideid. Projekt annab korraldamise kogemust, juhtimis- ja meeskonnatöö kogemust, algteadmisi eelarve koostamisest ja veel palju teisi elus toimetulekuks tarvilikke kogemusi. Projekti võib kaasata ka erinevaid loovtöö liike olenevalt projekti teemast, näiteks lühiuurimust, erinevaid õppijate esinemisi, esitlusi, näituste korraldamist jm.

4. Loovtöö teema ja valmimise ajakava

Iga õppeaasta esimese poolaasta ja teise poolaasta alguses annavad õppijad teada oma mentorile loovtöö teema ja juhendaja nime. Peajuhendaja peab olema Täiskasvanute E-Gümnaasiumi töötaja, kaasjuhendaja võib olla väljastpoolt kooli.

Loovtöö läbiviimise aeg määratakse üldjuhul kooli poolt kooli üldtööplaanis, vahetähtajad määrab juhendaja koostöös õppijaga.

Üldiselt sooritavad teisel poolaastal loovtöö kooliga hiljem liitunud, loovtöö ajal puudunud (mõjuvatel põhjustel, iga juhtumit vaadeldakse eraldi) või seda mittesooritanud õppijad. Loovtöö teemavaldkonna valib õppija õppeaineid läbivate teemade ja arendatavate üldpädevuste põhjal.

Loovtöö koostamise soovituslik minimaalne ajaline maht õppija jaoks on 15 tundi (vt Tabel 1), mis sisaldab nii juhendamisele kulunud tunde kui ka iseseisvat tööd.

Tabel 1. Õppija loovtöö koostamise soovituslik ajaline maht

Õppija	Tunnid
planeerimine	2
juhendajaga koos	4
tegevus	6
viimistlus	2
ettekanne	1
kokku tunde	15

Juhendaja ülesanded ja vastutusala:

- aitab õppijaid tegevusplaani koostamisel;
- määratleb rühmatöös liikmete tööpanuse;
- soovitab vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmiseks;
- jälgib töö vastavust sisu- ja vorminõuetele ning ajakava täitmist;
- nõustab õppijaid esitluse edukaks läbiviimiseks;
- nõustab õppijat loovtöö esitlemise vormi valikul.

NB! Juhendaja roll on suunav.

Õppija ülesanded ja vastutusala:

- otsib teemakohast kirjandust ja allikmaterjali (mida töös analüüsida);
- sooritab loovtöö läbiviimisega seotud praktilised tegevused (sh töö esitlemine);
- annab töö käigus jooksvalt aru pedagoogilisele korraldusmeeskonnale;
- vastutab töös esitatud andmete õigsuse eest;
- vormistab töö nõuetekohaselt ja esitab selle õigeaegselt.

Loovtöö ei tohi olla plagiaat.

Plagiaadiks klassifitseeritakse valmis töö ostmist, varastamist või laenamist, kellegi teksti või ideede esitamist ilma viitamata jms. Viitama peab ka Interneti kaudu saadud allikatele, mittetekstilistele materjalidele (tabelid, kaardid jne) ja samuti ka AI kasutamisele (Lisa1). Plagieeritud töö lükatakse tagasi.

5. Loovtöö ja olümpiaadid, konkursid

Loovtöö loetakse sooritatuks, kui õppija on osalenud ja saavutanud märkimisväärse koha üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil, õpilasuurimistöde konkursil või saavutuste eest huvitegevuses. Igal konkreetsel juhul teeb vastava otsuse õppenõukogu. Õppija teeb ülevaate oma tegevusest esitlusel.

5.1. Loovtöö ja VÕTA

Töötav õppija võib taotleda VÕTA'ga oma töökogemuse arvestamist praktilise tööna – selleks esitab õppija tööandja kirjaliku allkirjastatud kinnituse töötamise kohta ning koostab essee (vt allpool). Kutseharidusest tulnud saavad taotleda VÕTA'ga erialapraktika arvestamist praktilise tööna. Kaitseväe läbinud saavad taotleda VÕTA'ga kaitseväes omandatu arvestamist praktilise tööna - kõigil juhtudel tuleb koostada essee ning teha ülevaade oma tegevusest ja omandatud oskustest esitlusel (“VÕTA arvestamise korras” punkt 1.3.2., <https://teg.ee/dokumendid/>)

6. Loovtööde esitlemine

Selle, kas loovtöö vastab nõuetele ja võib lubada esitlusele, otsustab juhendaja.

Loovtöö esitlemise korralduse põhimõtted on järgmised:

- 1) loovtöö esitus toimub koolis või videosilla vahendusel;
- 2) kahe või enama autori puhul osalevad loovtöö esitlusel kõik autorid;
- 3) loovtööd tutvustab õppija(d) 5-7 minutit esitlusena;
- 4) esitlust on soovitatav näitlikustada kas stendiettekande, multimeedia, audiovisuaalsete jm vahenditega. IT-vahendite vajadusest anda teada õppejuhile vähemalt kolm tööpäeva enne esitlust.
- 5) õppija vastab komisjoni esitatud täiendavatele või täpsustavatele küsimustele.

Loovtöö esitlusel õppija:

- 1) selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut;
- 2) tutvustab kasutatud meeto(dit)deid
- 3) kirjeldab töö käiku, (rühmas tehtud töö puhul esitatakse ka iga õppija isikliku panuse kirjeldus);
- 4) esitab töö kokkuvõtte: milleni jõuti, kas eesmärk täideti.

7. LOOVTÖÖ HINDAMINE

- loovtöid hinnatakse mitteeristavalt (arvestatud/mittearvestatud).
- loovtöid hindab vähemalt 3-liikmeline komisjon, kuhu kuulub ka juhendaja.
- kujundav hinnang loovtööle antakse neljas valdkonnas:

Hinnang antakse:

- 1) töö sisule: töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendus; terminite ja keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus; kunstitöö ning omaloomingulise muusikateose puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust ja selle teostamist, samuti uute seoste loomise oskust; muusikateose esitamise puhul hinnatakse kunstilist teostust.
- 2) loovtöö protsessile: õppija algatusvõime ja initsiatiiv loovtöö teema valimisel, ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohusus, suhtlemisoskus;
- 3) loovtöö vormistamisele: teksti, jooniste, graafikute ja tabelite korrektne vormistamine; viitamine.
- 4) loovtöö esitlemisele: esitluse ülesehitus, kõne tempo, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega.

Loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.

Hindamiskomisjon arvestab hinde panekul töö juhendaja ning rühmatööde puhul õppija enese- ja rühmakaaslaste arvamust. Paaristöö või rühmatöö puhul antakse hinnang igale loovtöö autorile eraldi, rühmatöö puhul antakse hinnang iga liikme tööle.

Mittearvestatud loovtöö suunatakse täiendamisele ja korraldatakse kordusesitlus.

Juhendi koostamisel kasutatud allikad

- Tartu Ülikool (2023, 28. aprill). *Tartu Ülikooli suunis tekstiroboti kasutamiseks õppetöös.* Versioon 1. https://ut.ee/sites/default/files/2023-05/chatgpt_kasutamise_hea_tava_28_04_2023_pdf_1.pdf

LISA 1. Viitamine AI-kasutamisele

Üldsätted:

Tekstirobotit saab õppimise ja ka õpetamise toetamiseks kasutada näiteks:

- iseseisva töö tegemisel, et paluda selgitada mõisteid, küsida ideid, korrigeerida teksti, esitada (endale) kontrollküsimusi;
- kirjatöö alustamise tõrkest ehk nn tühja paberi hirmust ülesaamisel;
- ajurünnaku abilisena;
- programmeerimise abivahendina;
- teksti toimetamisel ja tõlkimisel;
- kriitilise mõtlemise arendamisel, hinnates tekstiroboti väljundit;
- mahukast materjalist esmase ülevaate saamiseks.

ChatGPT on esitanud järgmise soovitusel:

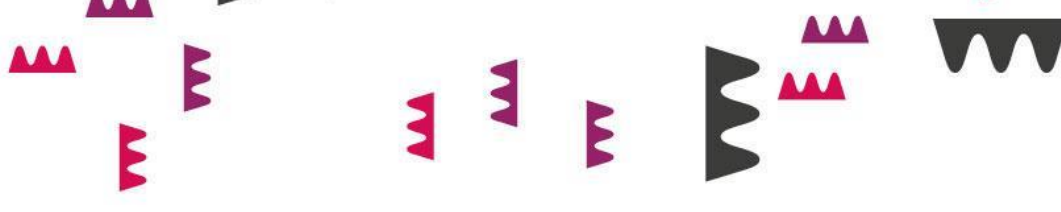
„Kasuta ChatGPT-d ainult abivahendina ning kontrolli alati saadud teavet teiste allikate abil. ChatGPT on mõeldud abistamiseks ja teadmiste laiendamiseks ning ei tohiks olla ainus allikas otsuste tegemisel.“ (OpenAI 2023, isiklik suhtlus, 23. aprill 2023).

Tekstiroboti kasutamisele viitamine

Kui tekstirobotit kasutatakse artikli või lõputöö kirjutamisel, tuleb metoodikat käsitlevas peatükis või lõigus selgitada selle kasutusviisi: näiteks kirjeldada, milliseid küsimusi esitati, milline oli tekstirobotilt saadud väljund ja mil määral seda muudeti (näide 1). Konkreetset kasutusviisi saab tekstis ka jooksvalt kirjeldada. Saadud väljundi täistekstid võib panna töö lisasse (näide 2).

Tekstiroboti kasutamise viisi kirjelduse järgi peab olema üheselt mõistetav, millises ulatuses ja millisel moel on seda töös rakendatud.

Näide 1. Kasutasin selle töö koostamise käigus ChatGPT-d ideede kogumiseks / teksti toimetamiseks. Tekstirobotisse sisestati järgmised viibad : „[---]“. Saadud väljund oli järgmine: „[---]“. Muutsin väljundit järgmiselt: [---].

Näide 2. Järgnev definitsioon põhineb ChatGPT 22. aprilli 2023. aasta vastusel küsimusele „Mis on keelemudel?“. Tulemus oli järgmine: „[---]“ (OpenAI, 2023; vt täisteksti lisas X).

Tekstisisesel viitamisel soovitatakse tekstiroboti kasutamisele viidata kui suhtlusele sellega (näide 3), sest tekstirobot ei ole avaldatud allikas, vaid tekstiloomise mudel, mis võib olenevalt suhtlusolukorrast anda erinevaid vastuseid.

Näide 3. Kasutasin kodutöös ChatGPT-d (OpenAI, isiklik suhtlus, 28.04.2023), et saada ideid klienditeeninduse arendamiseks. ChatGPT on tehisintellektil põhinev tekstigeneraator, mida arendab OpenAI (2023).

Kasutatud allikate loetelus tuleb ära märkida:

- tekstiroboti looja;
- kasutatud tekstiroboti versiooni aasta;
- konkreetne tekstirobot ja selle versioon;
- keelemudeli tüüp või kirjeldus;
- tekstiroboti veebiaadress.

Näiteks võib APA stiilis viite vormistada nii:

OpenAI. (2022). ChatGPT (20. detsembri versioon), suur keelemudel, <https://chat.openai.com/>
OpenAI. (2022). ChatGPT (Dec 20 version), large language model, <https://chat.openai.com/>

Kehtestatud koolijuhi 01.03.2024 käskkirjaga 1-7/13